EUROOPAN PARLAMENTTI

2004 *2009*

Maatalouden ja maaseudun kehittämisen valiokunta

2007/0094(COD)

25.6.2008

LAUSUNTO

maatalouden ja maaseudun kehittämisen valiokunnalta

kansalaisvapauksien sekä oikeus- ja sisäasioiden valiokunnalle

ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi maassa laittomasti oleskelevien kolmansien maiden kansalaisten työnantajiin kohdistettavien seuraamusten säätämisestä
(KOM(2007)0249 – C6-0143/2007 – 2007/0094(COD))

Valmistelija: Giuseppe Castiglione

PA_Legam

LYHYET PERUSTELUT

Valmistelija suhtautuu myönteisesti käsiteltävänä olevaan direktiiviehdotukseen ja kannattaa täysin siinä asetettuja tavoitteita. Sellaisten, myös rikosoikeudellisten, toimenpiteiden ja seuraamusten käyttöönotto, jotka estävät työnantajia palkkaamasta laittomasti EU:n alueella oleskelevia kansalaisia, on paitsi keino torjua laitonta maahanmuuttoa, myös keino taata oikeudenmukaisen kilpailun kehittyminen markkinoilla ja korostaa välillisesti jokaisen työntekijän oikeutta ihmisarvoisiin ja asianmukaisiin työoloihin.

Maatalous on yksi pääasiallisista laittomien maahanmuuttajien työllistäjistä, koska maataloudessa tarvitaan työvoimaa – yleensä kausiluonteisesti – huolehtimaan tehtävistä, joita Euroopan kansalaiset ovat usein haluttomia tekemään (esimerkiksi tomaatinpoiminta Italiassa). Yhteisön ulkopuolisen työvoiman käytölle maataloudessa ovat ominaisia lyhyet tai erittäin lyhyet mutta sitäkin intensiivisemmät työjaksot (useat lyhytkestoiset työjaksot samalla tilalla).

Koska laittomia työntekijöitä on huomattavan paljon ja koska työsuhteet ovat lyhytkestoisia, valmistelija katsoo, että Euroopan komission ehdotukseen olisi tehtävä joitakin muutoksia ja joitakin yleisiä tarkistuksia, joiden tarkoituksena on erityisesti säästää työnantajia ylimääräiseltä byrokratialta.

Valmistelija pitää ennen kaikkea erittäin kannatettavana periaatetta, että työnantajan on maksettava työntekijälle erääntyneet palkkasaatavat ja maksamattomat sosiaaliturvamaksut ja verot. Valmistelijan mielestä kuitenkin komission ehdottaman erääntyneiden palkkasaatavien automaattisen perintämenettelyn käyttöönotto johtaisi laittomasti maahan muuttaneiden työntekijöiden ja EU:n työntekijöiden erilaiseen kohteluun oikeusjärjestelmässä, mikä ei tunnu oikeutetulta. On vaikea ymmärtää, miksi työsuhteesta aiheutuviin velvoitteisiin olisi laittomien maahanmuuttajien tapauksessa sovellettava eri sääntöjä kuin työlainsäädännössä, jossa vallitsee yleinen periaate, jonka mukaan työntekijän tehtävänä on pyytää oikeusistuinta määrittämään hänelle kuuluvan saatavan määrä.

Erilaiseen kohteluun voisi perusteettomasti johtaa myös oletus työsuhteen kuuden kuukauden vähimmäiskestosta. Tämä koskee erityisesti pimeästi palkattuja EU:n työntekijöitä. Oletuksen vuoksi työnantajalla on velvollisuus todistaa, että työsuhteen todellinen kesto on ollut alle puoli vuotta. Tällainen velvollisuus todistaa päinvastaista on työnantajalle erityisen hankala (on helpompi todistaa, että jotakin on tapahtunut kuin että ei ole!), ja siitä tulee tälle ylimääräinen, täysin kohtuuton seuraamus, kun otetaan huomioon, että työsuhteen keskimääräinen kesto on maataloudessa noin 40 päivää. Oletuksella voisi olla myös sellainen nurinkurinen vaikutus, että se pikemminkin houkuttelisi yhteisön ulkopuolelta tulevia laittomia siirtolaisia näiden olettaessa voivansa saada kuitenkin vähintään kuuden kuukauden palkan, vaikka olisivat työskennelleet vain muutaman päivän.

Lopuksi valmistelija katsoo, että jäsenvaltioille on jätettävä enemmän liikkumavaraa kieltotoimenpiteiden suhteen, jotta ne voivat ottaa paremmin huomioon kunkin alan erityispiirteet ja kyseisten toimenpiteiden vaikutukset, sosiaaliset vaikutukset mukaan lukien.

TARKISTUKSET

Maatalouden ja maaseudun kehittämisen valiokunta pyytää asiasta vastaavaa kansalaisvapauksien sekä oikeus- ja sisäasioiden valiokuntaa sisällyttämään mietintöönsä seuraavat tarkistukset:

Tarkistus 1

Ehdotus direktiiviksi
Johdanto-osan 4 kappale

Komission teksti	*Tarkistus*
(4) Säännösten ei tulisi kohdistua niihin kolmansien maiden kansalaisiin, jotka oleskelevat EU:n alueella laillisesti. Säännösten soveltamisalan ulkopuolelle suljetaan siis sellaiset kolmansien maiden kansalaiset, jotka ovat oikeuttaan vapaaseen liikkuvuuteen yhteisön alueella käyttävien unionin kansalaisten perheenjäseniä, ja ne, joilla on yhtäältä yhteisön ja sen jäsenvaltioiden ja toisaalta kyseisten kolmansien maiden välillä tehtyjen sopimusten nojalla unionin kansalaisten kanssa yhtäläinen oikeus vapaaseen liikkuvuuteen. Soveltamisalan ulkopuolelle suljetaan myös sellaiset kolmansien maiden kansalaiset, joiden tilanteeseen sovelletaan yhteisön oikeutta, esimerkiksi ne, jotka työskentelevät laillisesti toisessa jäsenvaltiossa ja jotka palveluntarjoaja on lähettänyt toiseen jäsenvaltioon palvelujen tarjoamista varten.	(4) Säännösten ei tulisi kohdistua niihin kolmansien maiden kansalaisiin, jotka oleskelevat EU:n alueella laillisesti. Säännösten soveltamisalan ulkopuolelle suljetaan siis sellaiset kolmansien maiden kansalaiset, jotka ovat oikeuttaan vapaaseen liikkuvuuteen yhteisön alueella käyttävien unionin kansalaisten perheenjäseniä, ja ne, joilla on yhtäältä yhteisön ja sen jäsenvaltioiden ja toisaalta kyseisten kolmansien maiden välillä tehtyjen sopimusten nojalla unionin kansalaisten kanssa yhtäläinen oikeus vapaaseen liikkuvuuteen. Soveltamisalan ulkopuolelle suljetaan myös sellaiset kolmansien maiden kansalaiset, joiden tilanteeseen sovelletaan yhteisön oikeutta, esimerkiksi ne, jotka työskentelevät laillisesti toisessa jäsenvaltiossa ja jotka palveluntarjoaja on lähettänyt toiseen jäsenvaltioon palvelujen tarjoamista varten ***tai joille on myönnetty turvapaikka tai joilla on pakolaisen status***.

Tarkistus 2

Ehdotus direktiiviksi
Johdanto-osan 8 a kappale (uusi)

Komission teksti	*Tarkistus*
	(8 a) Tämän direktiivin tehokkuuden

	varmistamiseksi kolmansien maiden kansalaisten laittoman työllistämisen tuottamat aiheettomat voitot pitää palauttaa. Maksettavan palkkasaatavan ja muiden työsuhteeseen liittyvien etuuksien on näin ollen vastattava sitä summaa, jonka vastaavat lailliset työntekijät olisivat saaneet.

Tarkistus 3

Ehdotus direktiiviksi
Johdanto-osan 13 kappale

Komission teksti	*Tarkistus*
(13) Koska alihankinta on yleistä tietyillä aloilla, joihin tämä ongelma liittyy, on tarpeen varmistaa, että kaikki alihankintaketjussa mukana olevat yritykset ovat yhteisvastuullisia sille työnantajalle määrätyistä taloudellisista seuraamuksista, joka on alihankintaketjun päässä ottanut palvelukseen laittomasti oleskelevia kolmansien maiden kansalaisia.	(13) Koska alihankinta on yleistä tietyillä aloilla, joihin tämä ongelma liittyy, on tarpeen varmistaa, että kaikki alihankintaketjussa mukana olevat yritykset ovat yhteisvastuullisia sille työnantajalle määrätyistä taloudellisista seuraamuksista, joka on alihankintaketjun päässä ottanut palvelukseen laittomasti oleskelevia kolmansien maiden kansalaisia ***edellyttäen, että ne eivät todistetusti ole toimineet hyvässä uskossa ja että ne ovat olleet tietoisia siitä, että lopullisen työnantajan sopimuskäytännöt olivat laittomia***.

Perustelu

Syyttömyysolettamasta on pidettävä kiinni.

Tarkistus 4

Ehdotus direktiiviksi
Johdanto-osan 18 kappale

Komission teksti	*Tarkistus*
(18) Täytäntöönpanon valvonnan helpottamiseksi käytössä olisi oltava tehokkaat kantelumekanismit, joiden avulla	(18) Täytäntöönpanon valvonnan helpottamiseksi käytössä olisi oltava tehokkaat kantelumekanismit, joiden avulla

asianomaiset kolmansien maiden kansalaiset voivat esittää vaatimuksensa joko suoraan tai tätä varten nimettyjen kolmansien osapuolten kuten ammattiliittojen tai muiden järjestöjen välityksellä. Tällaiset kolmannet osapuolet olisi suojattava seuraamuksilta, joita voidaan määrätä niiden sääntöjen nojalla, joissa kielletään laittomassa oleskelussa avustaminen, silloin kun ne avustavat vaatimusten esittämisessä.	asianomaiset kolmansien maiden kansalaiset voivat esittää vaatimuksensa joko suoraan tai tätä varten nimettyjen kolmansien osapuolten kuten ammattiliittojen tai muiden järjestöjen välityksellä. Tällaiset kolmannet osapuolet olisi suojattava seuraamuksilta, joita voidaan määrätä niiden sääntöjen nojalla, joissa kielletään laittomassa oleskelussa avustaminen, silloin kun ne avustavat vaatimusten esittämisessä. ***Alakohtaisten järjestöjen, joilla on laaja edustus ruohonjuuritasolla, välittäjän roolia on tarpeen tehostaa.***

Perustelu

Tämä pätee maanviljelijäjärjestöihin, joilla on pysyvät kontaktit kaikkiin asianosaisiin ja joilla voisi sen vuoksi olla merkittävä rooli konfliktien ratkaisemisessa.

Tarkistus 5

Ehdotus direktiiviksi
4 artikla – 2 kohta

Komission teksti	*Tarkistus*
3. Jäsenvaltioiden on velvoitettava työnantajat, jotka voivat olla joko liiketoiminnan harjoittajia tai oikeushenkilöitä, ilmoittamaan jäsenvaltioiden nimeämille toimivaltaisille viranomaisille kolmansien maiden kansalaisten työsuhteen alkamisesta ja päättymisestä viimeistään viikon kuluttua kyseisestä ajankohdasta.	3. Jäsenvaltioiden on velvoitettava työnantajat, jotka voivat olla joko liiketoiminnan harjoittajia tai oikeushenkilöitä, ilmoittamaan jäsenvaltioiden nimeämille toimivaltaisille viranomaisille kolmansien maiden kansalaisten työsuhteen alkamisesta ja päättymisestä viimeistään viikon kuluttua kyseisestä ajankohdasta. ***Kun jäsenvaltion lainsäädännössä jo säädetään työnantajan velvollisuudesta ilmoittaa jäsenvaltion toimivaltaiselle viranomaiselle työsuhteen alkamisesta ja/tai siihen liittyvistä sen jälkeisistä toimenpiteistä, on kolmannen maan kansalaisen työsuhteesta ilmoitettava tälle samalle viranomaiselle.***

Tarkistus 6

Ehdotus direktiiviksi
4 artikla – 2 a kohta (uusi)

Komission teksti	*Tarkistus*
	2 a. Joka tapauksessa jäsenvaltioiden on toteutettava kaikki tarvittavat toimenpiteet varmistaakseen riittävän yhteistyön ja asianmukaisen keskinäisen tiedonvaihdon niiden kansallisten viranomaisten välillä, joita asia koskee.

Tarkistus 7

Ehdotus direktiiviksi
6 artikla – 1 kohta

Komission teksti	*Tarkistus*
1. Jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että työnantajille määrätään 3 artiklan rikkomisesta tehokkaat, oikeasuhteiset ja varoittavat seuraamukset.	1. Jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että työnantajille määrätään 3 artiklan rikkomisesta***, josta työnantajat saatetaan vastuuseen 5 artiklan mukaisesti,*** tehokkaat, oikeasuhteiset ja varoittavat seuraamukset.

Tarkistus 8

Ehdotus direktiiviksi
6 artikla – 2 kohta – b alakohta

Komission teksti	*Tarkistus*
(b) jokaisen laittomasti työskennelleen kolmannen maan kansalaisen palauttamisesta aiheutuvien kustannusten maksaminen, jos palauttamismenettelyt toteutetaan.	***Poistetaan.***

Tarkistus 9

Ehdotus direktiiviksi
7 artikla – 2 kohta – a alakohta

Komission teksti	*Tarkistus*
(a) ***luotava mekanismeja sen varmistamiseksi, että*** erääntyneiden palkkasaatavien ***perimiseksi tarvittavat menettelyt käynnistyvät automaattisesti ilman, että kolmansien maiden kansalaisten tarvitsee esittää erillistä vaatimusta***;	(a) ***toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että maassa laittomasti oleskeleva työntekijä voi pyytää*** erääntyneiden palkkasaatavien ***perimistä asiaa koskevien kansallisten menettelyiden mukaisesti***;

Tarkistus 10

Ehdotus direktiiviksi
7 artikla – 2 kohta – b alakohta

Komission teksti	*Tarkistus*
(b) säädettävä, että työsuhteen oletetaan kestäneen vähintään kuusi kuukautta, paitsi jos työnantaja voi toisin todistaa.	***Poistetaan.***

Tarkistus 11

Ehdotus direktiiviksi
7 artikla – 4 kohta

Komission teksti	*Tarkistus*
4. Jäsenvaltioiden on toteutettava 10 artiklan 1 kohdan c alakohdassa tarkoitettujen rikosten osalta tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että palauttamispäätöksen täytäntöönpanoa lykätään, kunnes kolmannen maan kansalaiselle on maksettu hänen 1 kohdan a alakohdan mukaisesti perityt palkkasaatavansa.	***Poistetaan.***

Tarkistus 12

Ehdotus direktiiviksi
8 artikla – johdantokappale

Komission teksti	*Tarkistus*
Jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että liiketoimintaa harjoittavaan työnantajaan voidaan ***tarvittaessa*** kohdistaa ***myös seuraavat toimenpiteet***:	Jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että liiketoimintaa harjoittavaan työnantajaan voidaan ***vakavammissa tai erityisen vakavissa tapauksissa*** kohdistaa ***vähintään yksi seuraavista toimenpiteistä***:

Tarkistus 13

Ehdotus direktiiviksi
8 artikla – c alakohta

Komission teksti	*Tarkistus*
(c) työnantajalle laittoman työnteon ***paljastumista edeltävien 12 kuukauden*** aikana maksettujen julkisten etuuksien, tuen tai avustusten, myös jäsenvaltioiden hallinnoiman Euroopan unionin rahoituksen, takaisin periminen;	(c) työnantajalle laittoman työnteon aikana maksettujen julkisten etuuksien, tuen tai avustusten, myös jäsenvaltioiden hallinnoiman Euroopan unionin rahoituksen, takaisin periminen; ***jos laittoman työnteon todellista kestoa ei pystytä määrittelemään, oletusarvona pidetään vähintään kolmen kuukauden pituista työsuhdetta;***

Perustelu

Ehdotettu kahdentoista kuukauden ajanjakso on liian pitkä ja aiheuttaisi kohtuuttomia vaikeuksia, mikä olisi vastoin suhteellisuusperiaatetta.

Tarkistus 14

Ehdotus direktiiviksi
14 artikla – 2 kohta

Komission teksti	*Tarkistus*
2. Jäsenvaltiot eivät saa määrätä kolmansille osapuolille, jotka on nimetty	2. Jäsenvaltiot eivät saa määrätä kolmansille osapuolille, jotka on nimetty

avustamaan kolmansien maiden kansalaisia kantelujen tekemisessä, seuraamuksia laittomassa oleskelussa avustamisen perusteella.	avustamaan kolmansien maiden kansalaisia kantelujen tekemisessä, seuraamuksia laittomassa oleskelussa avustamisen perusteella ***varsinkaan kutakin alaa edustavien järjestöjen tapauksessa***.

Perustelu

Tämä pätee maanviljelijäjärjestöihin, joilla on pysyvät kontaktit kaikkiin asianosaisiin ja joilla voisi sen vuoksi olla merkittävä rooli konfliktien ratkaisemisessa.

Tarkistus 15

Ehdotus direktiiviksi
15 artikla – 2 kohta

Komission teksti	*Tarkistus*
2. ***Tarkastettavat*** yritykset valitaan jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten laatiman riskinarvioinnin perusteella ottaen huomioon muun muassa yrityksen toimiala ja mahdolliset aiemmat säännösten rikkomiset.	2. ***Jos tarkastettavat*** yritykset valitaan jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten laatiman riskinarvioinnin perusteella ottaen huomioon muun muassa yrityksen toimiala ja mahdolliset aiemmat säännösten rikkomiset***, jäsenvaltiot voivat poiketa 15 artiklan 1 kohdan vaatimuksesta ilmoitettuaan asiasta komissiolle***.

Tarkistus 16

Ehdotus direktiiviksi
15 b artikla (uusi)

Komission teksti	*Tarkistus*
	15 b artikla
	Suojelun tason säilyttäminen
	Mikään asia tässä direktiivissä ei ole peruste alentaa jäsenvaltioissa jo saavutettua haavoittuvassa asemassa olevien kolmansien maiden kansalaisten suojan tasoa tämän direktiivin soveltamisalaan kuuluvissa asioissa.

Tarkistus 17

Ehdotus direktiiviksi
16 artikla – 1 kohta

Komission teksti	*Tarkistus*
Jäsenvaltioiden on toimitettava komissiolle tiedot tämän direktiivin täytäntöönpanosta viimeistään [kolme vuotta 17 artiklassa tarkoitetun päivämäärän jälkeen] ja sen jälkeen kolmen vuoden välein laatimalla kertomus, jonka tulee sisältää 15 artiklan perusteella suoritettujen tarkastusten lukumäärä ja tulokset sekä yksityiskohtaiset tiedot 8 artiklan nojalla toteutetuista toimenpiteistä.	Jäsenvaltioiden on toimitettava komissiolle tiedot tämän direktiivin täytäntöönpanosta viimeistään [kolme vuotta 17 artiklassa tarkoitetun päivämäärän jälkeen] ja sen jälkeen kolmen vuoden välein laatimalla kertomus, jonka tulee sisältää 15 artiklan perusteella suoritettujen tarkastusten lukumäärä ja tulokset sekä yksityiskohtaiset tiedot 8 artiklan ***tai 13 artiklan*** nojalla toteutetuista toimenpiteistä.

ASIAN KÄSITTELY

Otsikko	Laittomasti oleskelevien kolmansien maiden kansalaisten työnantajiin kohdistettavat seuraamukset
Viiteasiakirjat	KOM(2007)0249 – C6-0143/2007 – 2007/0094(COD)
Asiasta vastaava valiokunta	LIBE
Lausunnon antanut valiokunta Ilmoitettu istunnossa (pvä)	AGRI 27.9.2007
Valmistelija Nimitetty (pvä)	Giuseppe Castiglione 8.10.2007
Valiokuntakäsittely	25.6.2008
Hyväksytty (pvä)	25.6.2008
Lopullisen äänestyksen tulos	+: 34 –: 1 0: 0
Lopullisessa äänestyksessä läsnä olleet jäsenet	Vincenzo Aita, Bernadette Bourzai, Niels Busk, Luis Manuel Capoulas Santos, Giuseppe Castiglione, Albert Deß, Gintaras Didžiokas, Michl Ebner, Carmen Fraga Estévez, Ioannis Gklavakis, Lutz Goepel, Friedrich-Wilhelm Graefe zu Baringdorf, Esther Herranz García, Lily Jacobs, Elisabeth Jeggle, Heinz Kindermann, Stéphane Le Foll, James Nicholson, Neil Parish, María Isabel Salinas García, Agnes Schierhuber, Willem Schuth, Czesław Adam Siekierski, Alyn Smith, Petya Stavreva, Witold Tomczak, Donato Tommaso Veraldi, Janusz Wojciechowski, Andrzej Tomasz Zapałowski
Lopullisessa äänestyksessä läsnä olleet varajäsenet	Katerina Batzeli, Ilda Figueiredo, Wiesław Stefan Kuc, Astrid Lulling, Maria Petre, Brian Simpson
Lopullisessa äänestyksessä läsnä olleet sijaiset (178 art. 2 kohta)	Paulo Casaca